30-ს ნოემბერს, № 25 1887 წელსა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მწყემსი

1883-1887

«მწყემსი» დამტკიცებით გამოდის თვეში ოთხჯერ, ფოკელი თვის ოცდუმეტს ჯ ოდ-და-ით რიტლებში.

გ ა ზ ე თ ი ს ფ ა ს ი:

ერთი წლისა გაგზავნით და გაუგზავნელად	—	5 მან.
ნახევარი წელს	—	3 —
«მწყემსი» რუსული დამტკიცებით	—	6 —
ნახევარი წელით	—	4 —
ცალკე რუსული დამტკიცება წლით	—	3 —
ხანგრძლივი წლით	—	2 —

გაზეთის ფულის და ყოველ გვარი წერილების გაგზავნა შეიძლება რედაქციაში ამ მიმართვით: *Въ Кутаисъ, Въ редакцію „Пастыря“.*

ყველა სტატიები და კორრესპონდენციები, რომელნიც რედაქციაში იქნებიან გამოგზავნილნი დასაბეჭდავად, ე�oud ვრცელად და გასაგებად უნდა იყოფენ ავტორისგან ხელ-მოწერილნი. ავტორთაგან გამოგზავნილი სტატიები შეიძლება ხან-დის ხან შემოკლებითი და შესწორებით დაიბეჭდონ.

სტატია, რომელნიც არ დაიბეჭდებიან, სამი თვის განმავლობაში შეიძლება ავტორებს მაინ ხანდისი უკანვე დაეგზავნოს.

სტატიები მიღებენ რუსულ ენაზედ და თარგმნით დაიბეჭდებიან.

რ ე დ ა ქ ც ი ი ს ა გ ა ნ.

ფვთის შეწუვნით ამ თვეში ჩვენ გარდავდექით მეექვსე წელიწადში, რაც ჩვენი ორგანი, «მწყემსი» დავაარსეთ. თითქმის აგერ ხუთი წელიწადი გავიდა მას აქეთ, რაც «მწყემსი» არსებობს. ეს დრო, მართალია, დიდი არ არის, მაგრამ ჩვენში, სადაც ყოველ კეთილ დაწყებაში, ხშირად ნაცვლად თანაგრძნობისა ხედავთ შურიანობას, ნაცვლად დახმარებისა, დაბრკოლებას, სწორეთ დიდ დროთ უნდა ჩაითვალოს...

ნეტავი იმ გამოცემის და იმ გამომცემელს, რომელი გამოცემაც ზნეობრივ და ნივთიერ ძალას თვითონ მეოთხველ საზოგადოებაში ჭეშიებს. ყველაზე უფრო ეს არის სანატრელი, მაგრამ ჩვენში, სამწუხაროდ, ეს პირველ ნანებში მაინც ყოველად მოუხერხებელია. ამისათვის ყველასთვის ცხ-დი უნდა იყოს, თუ ეს პირველი ხუთი წელიწადი რა ძალიერ მძიმე ასატანი იყო ჩვენ-თვის. მაგრამ ჩვენ ნიადაგ გვახსოვდა და გვახსოვს ის სიტყვები, რომელნიც ჩვენ პირველ ნომერშივე გამოვსთქვით: «ჩვენ არ დავზოგავთ «მწყემსი»-ს ადგილ-ინებისა და რიგიანად წაკანისათვის არც ქონებას, არც გონებას და არც სიცოცხლეს» ეს სიტყვები ჩვენ ყოველთვის სახეში გვქონდა. და მართლადაც, თავის საქებრად, არ ვამბობთ, არც ერთი ესე ბი ჩვენ არ დაგვიზოგავს.

ვისაც არ გამოუცდია, ის ვერ დაიფასებს იმ ნიადგ მომდალავ შრომას და იმ ცხოვრების შემამოკლებელ გამშრეხობას, რომელიც ყოველ ჟურნალ-გაზეთის გამომცემლების ჯ რედაქტორებთაგან მოითხოვება. ამაზე კიდევ უარესია ზნეობრივი ტანჯვა და ნიადაგ გულის ფიდვა ცხოვრების სხვა-და სხვა კითხვების წამოყენებისა-გამო. საზოგადოების ცხოვრების მეთვალ-ყურე, საზოგადოების ცხოვრების დამკვირებელი და გამომეძიებელი რას არ შენიშნავ, რას არ დაინახავ, რაკრა არ შეხვდები? ნეტავი მთ, ვიზ-ღდაც ცხოვრების ზღვის ფიდვას გავლენა და ზეგდმოქმედება არა აქვს, ვისაც ეს ფიდვა გულს არ ურევს და არ აწუხებს... როგორც მოკეხსენ ებთ,

ეს დელეგა ჩოგიერთებზედ სრულებით არ მოქმედებს. ვიზედაც მოქმედებს. ძალიერ სტანჯავს მას და აწუხებს. ეს ტანჯვა, ეს ფიქრი და განსაცდელი, ჩვენ აზრით, უმეტესად საგრძნობელია უველა ეროვნულ-გაზეთების გამომცემელთათვის, ვინაც ნივთიერი დიდნის ნაკლებულობა. დღემდის ჩვენთვის პირველი უფრო საგრძნობელი იყო უკანასკნელზე...

მაგრამ, როგორც არის, მადლობა ღმერთსა, ამ ხუთი წლის განმავლობაში ჩვენმა გამოცემამ გზა გაიგელია საზოგადოებაში. საქართველოის აღმოსავლეთის მხრის მოძმე დასავლეთის მხრის მოძმეს გამოასუბრა. ერთი ერთმანერთზე დამორგებულნი მოძმენი დაახლოვა და ერთი მეორესთან აალაპარაკა, საშუალონი თავიანთ მეუფესთან დაახლოვა. მრავალი საეკლო კითხვა გაიუმარტა მათ და შეიტყობინა ის, რასაც ძველად შეიტყობდნ უამორგანოთ. სხვებრა სარგებლობა მოიტანა «მეუფემა» საზოგადოებას საზოგადოდ და საამდველოებას განსაკუთრებით, ამის დათვსება თვით საზოგადოებაზე მიგვინდვია.

მართალია, მრავალნი ჩვენნი მოძმენი არ შემოერთებულან ჩვენთან, და დღემდის სრულიად არა ვითარს თანაგრძნობას არ გვიცხადებენ, მაგრამ ეს ჩვენი ბრალი არარის. ზოგს ამისთანაებს ხელს უშლის უსაფუძვლო და უადგილო თავის მოყვარეობა, ამშვარტაენება, ზოგს გონებითი სიდარიბე და უველაზე მცირე ნაწილს ნივთიერი შეუძლებლობა. მაგრამ ადრე თუ გვიან, იმედია, ისინიც შემოგვიერთდებიან ან ერი ჩვენ მკითხველ საზოგადოებას შეაგვენენ...

მრავალნი ფიქრობენ თურმე, რომ «მეუფესა»-ს ორგანნი, თავისი საკუთარი შემოსავალი დიდი ჭქონდეს. ვარწმუნებთ ე�sალს, რომ ეს ფიქრი და აზრი უსაფუძვლო არის. «მაგ რა საშუალებით ჩადის ამ ფეს საქმეა, რა საშუალებით ესწრება ეველაგან ეველა მუსანშოვა შემოხვევასა»ა კითხულობენ თურმე ზოგიერთები. გულითადი სიყვარულობით, საქმის ხელ მოკიდებითდა მონდგომილებით, მიეკვნი ჩვენ ამ მკითხველთა. გულსმოდგენენ და სიყვარულობით (აქმის ხელს მოკიდებს ეველასფერს დასძღვა. ვერაფერი ვერ დაუდგება მას წინ. ათასი მანეთით ჩვენ ვაკეთებთ იმასა, რასაც (((

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბას დასამკვიდრებლად და სხვ... ამისათვის ამის შემდეგაც ჩვენ არ დავზოგავთ ჩვენს საცდელს ჩვენი გამოცდის გასაუმჯობესებლად, სრული დამოდებული ჩვენ მემამულეთა და მოძმეთა სრულს თანაგრძნობაზე და დახმარებაზე.

გულითად მადლობას ვსწირავთ ყველა იმ პირთა, რომელნიც თანაგრძნობას გვიცხადებდენ და ზნეობითად გვიწევდენ ამ ჩვენ ძმიმე საქმეში. იმედი გვაქვს, რომ ეს პირნი არც შემდეგში მოგვგვიწევენ თავიანთ თანაგრძნობას და დახმარებას.

დეკ. დ. ღამბაშიძე.

ახალი ეპისკოპოზის მაღალყოვლად უსამღვდელოესის, არქიეპისკოპოზის მობრძანება თბილისში.

საქართველოს ახალი ეპისკოპოზი, მაღალ ყოვლად უსამღვდელოესი პალლადი, რომელის მობრძანება დანიშნული იყო თბილისში 18 ნოემბერს, უნდა მიელოთ შემდეგი ცერემონიალი. ძალაერთ სამზღვარზე მის მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობას უნდა მეზვდრიდენ: პოლიციის უფროსი და ადგილობითი ქალაქის მოქალი (ეხენით) მთავარ-მართველის თან-მიმყოლი მეკელენი.

შემდეგ პოლიციის უმფროსი უნდა გამოძღოდეს წინ ეკლესიაზე და მიეყვანა მაშვითის ეკლესიაში, სადაც ეკლესიის კალეგნის კარებთან მთ მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობას უნდა შეეგებოდენ: თბილისის გუბერნატორი, გუბერნიის მარშალი, კომენდატი და ქალაქის თავი. აქ მთ უსამღვდელოესობას უნდა შეეგებოდა შემოსილი სამღვდელოება; აქედგან, რიცა თვითონაც შეიმოსებოდა, ლიტანიით უნდა წამძღვანებულიყო სიონის საკრებულო ტაძარში და თან უნდა გაჰყოლოდენ გუბერნატორი, კომენდატი და პოლიციის უფროსი, საპატო ყარაული, ტანდარმები, ტხენებზე მჯდომნი და ფეხიანები. ამავე დროს, ღილის ათ სათზე სობორობაში უნდა შეკრებილიყვენენ წინდა-წინ გაგზავნილი უწვეტისა მერი სამხედრო გენერლები, შტაბ-ოფიცრები და სამოქალაქო მოსამსახურენი ყველა უფროსისა, მ-VI კლასამდის. ამავე წესით ეკლესიაში უნდა წამძღვანებულიყო სობორიდან ეკლესიაზე ხოსის სასახლის ეკლესიაზე, ხოლო სამხედრო და სამოქალაქო მოსამსახურენი უნდა შეკრებილიყვენენ ეკლესიაზის სასახლის მასალებ ზალაში.

როცა ეკლესიაზე შებძანდებოდა ზალაში, მას წარუდგენდა სამოქალაქო მოსამსახურეთ გუბერნატორი, ხოლო სამხედროთა—კომენდატი. ამ ცერემონიის შემდეგ მთ მეუფესასთან უნდა მობძანებულიყო მმთავარმაძღვანელი.

ყველანი სადღესასწაულო ტანისამოსში უნდა ყოფილიყვენენ გამოწყობილნენ.

ასეთი ამბით არც ერთი ახალი ეპისკოპოზი არ მიულოთ ჯერეთ... მაღალ ყოველად უსამღვდელოესმა უარ ჰყო ასეთი შეხვედრა ლიტანიითშესვლა.

თბილისის გუბერნიის სამზღვარზე, რომელიც შეადგენს ბორთის ეპარქიის ნაწილს, ჩვენი მთავარეპისკოპოზი შემობძანდა 17 ნოემბერს, დღით სამშაბათს, და იმავე დღეს, საღამოს ხუთ საათზე, მობძანდა მცხეთის სობორობაში, სადაც მთ მეუფეებს შეეგებენენ: ალეკსეერის ეპისკოპოზი ბესარიონი, რომელიც მთ მეუფეების შესახვედრად მობძანდა შიო-მღვიმეელ მონასტერიდამ, თბილისის სიონის სობორიოს დეკანოზი მ. ი. ალიევი, ქალაქ თბილისის ეკლესიების ბლაგოჩინნი მ. პრადასინი და ადგილობითი კრებული. თუმცა წვიმა იყო, მაგრამ ტაძარში ბლომად შეეკრიბა ადგილობითი ხალხი. შეჯძანდა თუ არა ძველს მცხეთის ტაძარში მაღალ ყოველად უსამღვდელოესი, სიონის ტაძარის დეკანოზმა გრძნობით სავსე სიტყვა მოახსენენ მთ მეუფეებს. როცა შესრულებულ იქმნა ჩვეულებრივი სამადლოებელი პარაკლისი, მაღალ ყოველად უსამღვდელოესმა წარმოსთქვა სიტყვა. ამ დღეს მთ მეუფეენი დარჩა მცხეთაში; ღამე გაათია ერთ სახლში, რომელიც ადგას ეკლესიის გალავანში. 18 ნოემბერს, დილით მთ მეუფეებმ ინანებეს სინოდალური კანტორის წევრი, არქიმანდრიტი მმ. მაკარი, ქაქანი და ნიკოლოზი და ბოლოს ამ პირებთან ერთად მთ მეუფეებ გამოეგზავნა თბილისისაკენ. მთ მეუფეებს ამ პირებს გარდა მოჰყვებოდენ თბილისის გუბერნიის ეიდ-გუბერნატორი თავ. დ. ზარგაზოვი და მაზრის უფროსის თანაშემწე უ. ისარლოვი.

მერამდენი საათის ოცი წამი იქნებოდა, როცა მთ მეუფეენი მობძანდნა ბორთისში. ძალაქის სამზღვარზე მთ მეუფეებს შეეგებენენ: სინოდალური კანტორის პროკურორი მ. ტ. ანდრეევი და თბილისის პოლიციის უფროსი. მაღალ ყოველად სამღვდელოესა ეკ გადაჯდა თავის ეტლში და გამოსწია სიონის სობორისკენ. მთ მეუფეებს უკან მოჰყვებოდა მცველები, რომლებიც გაგზავნილნი იყვენენ უ. მთავარ-მართველისაგან მთ მეუფეების შესახვედრად ქალაქის სამ ლიანზე. ამ დროა ქალაქის ყველა მართლ-მადიდებელ ეკლესიებში ზარების რეკა იყო. ის ქუჩები, რომლითაც ზედადაც უნდა გიფელო ახალს ეკლესიას, სავსენი იყვენენ ხალხით. მერამდენ საათი თავდებოდა, როცა სიონში მობძანდა ყოველად უსამღვდელოესი ეკლესიაზისა. სობორობაში შემოსილები ელოდენ მთ მობძანებას ბორის ეპისკოპოზი ალეკსანდრე და ბესარიონ ალეკსეერელი არქიმანდრიტებით და ქალაქის წარჩინებენი სამღვდელოებენი. მერამდენ საათიდამ ტაძარი თითქოს იავნა სამოქალაქო და სახმედრო მოსამსახურე პირებით. სობორობაში ბძანდებოდა გუბერნიის მარშალი თ. ბაგრატიონ—მუხრანსკი. ბარეშე ხალხეკ საკმაოდ დაეწყო სობორობაში.

რამდენიმე წამი აკლდა თორმეტი საათს, როცა ეკლესიაზისა ეტლი გაჩერდა სიონის კარების წინ. შე-

Digitized by Georgian Electronic Library

მოსული სამღვდელოება გაგეგება მათ მეუფეებს სოგბორადმდე და მერე წამოიყვანენ. რაც მათი მეუფეები შეპრძანდა სობორაოში, ყოველდა სამღვდელო ალექსანდრემ შემდეგი სიტყვა მოახსენა მათ მეუფეებს:

«ღმერთ განგებამ ბოგანეს თქვენ მწყემსთ-მთავარის ადგილი საქართველოში. თქვენ დაინებეთ თავი თქვენს სამშობლო რუსეთისა და მეფეს ბრძანებდ მოპრძანდით საქართველოში. ჩვენ ან შუა-ჯულ საქართველოში, სამეფეოს ტაფლისის ქალაქსა შინა, სიონის საკათედრო ტაძარში მოგეკვეტინთ მბრძანებლობით და გიძღვნით სალამს, კერძოდ მეც და სამღვდელოებამ სახელითაც. ბოგალოცავთ, რომ მშვიდობით მოპრძანდით და ეკალრეებთ თქვენთვის ყოველს სიკეთეს ჯ კარგად ყოფნას საქართველოს ახალს კათედრაზე.

საქართველოს ახალო მწყემსთ-მთავარო! თქვენი კეთილი გული, თქვენი განათლებული, წარმატებული გონება, თქვენი გამოცდილება და თქვენი სიმშვიდე და თავ-დაბლობა საუკეთესო თავ-მფლობა და თამამსუქი ჩვენთვისა რომ თქვენ მიერ მართეა საქართველოს ეპარქიისა იქმნება ძმედობანაი, საკეთილო და ნაყოფიერი.

მუქენო მეუფენაბ! საქართველოს ეპარქია და საზოგადოდ საქართველო, ეხლანდელი თქვენი სამწყსო, განათლდა პირველად ქრისტეს ნათელითა მოციქულის ანდრია პირველ-წოდებულისა და სამოქ კანონელისა და სხვათა მოძღვრების მეოხებით. შემდეგ, მეოთხე საუკუნის დამდეგს, წმ. მოციქულთა-სწორმა ნინამ სამეფოამდ მოჰფინა ნათელი ახალის ალღმანის მოძღვრებისა, ხოლო მეხუთე საუკუნეში გიორგელდა და დამკეიდრდა სარწმუნოება ქრისტეანი საქართველოს ყველა მხარეში ათ-ცამეტთა ასეულითა მამათა მოღვწეობითა. ჯ აი, ეს ძველთა-ძველი ქეეანა, პირველ საუკუნოების დროსავე ნათელღებული ეს სახლრების ქადაგებით გაბარწყინვალებულ, ბევრს სიკეთეს ელის თქვენგან, თქვენო მეუფენაბ. ქეეანანა ასასპინ ზღვასა და შავს ზღვასა შუა მდებარე, აგრეთვე დიდი მთები ამაკავსინოს ასასპინ ზღვიდან ბაკაბა და ნოეორო-სიისკამდე—მთელი ეს სიკეთე მისი მცხოვრებითური არის ის დიდი ასპარეზი, რომელსაც უნდა მოეფინოს მაღლი თქვენის მწყემსმთავრულის მოღვაწეობისა. ეროვლად შემძლებელს ღმერთსა ეთხოვეთ, არ მოგაკლოთ ძალი და ღონე, რათა მშვიდობითა და სიყვარულით განგაგოთ ღვთის მიერ მონაბეებული სამწყსო. თქვენი სადღეგრძელოდგე ღვთისა ჩვენისა».

ეკსარხოსმა პოიანნინა სიტყვა, შემდეგ თავყანი სცა მღვთის მშობლის და წმ. ნინას ხატსა. ამის შემდეგ გადაიხადეს დროის შესაფერი სამადლობელი პარაკლისი, რომლის შემდეგ ყოველად უსამღვდელოესობამ ბრძანა სტიკენ; ამ სიტყვაჯ მშვენერი შთაბეჭდილება მოახდინა მსმენელებზე. «ძმ მოყვლილი, ბრძანა ყოველად უსამღვდელოესმა, რათა ამ კუთხეულს ქვეყანას თან მოიტანო ლოცვა და კუთხეეა, მე მოველი, რათა დაუსრულებელი დაესხლოელო და ნაკლებეული გავსებულიყოს».

შემდეგ ამისა წარმოიოქვა მრავალ ქამიერ ხელმწიფე იმპერატორისა, უუმარეველესის სინოდისა, ყოველად უსამღვდელოესის პალადისა, მზედრობისა და ბრძოლ მადიდებელ ქრისტიანებისა. ეიაელ ამის გამოთვეის შემდეგ სამღვდელოება და დიდ-ეაცობა მიეიდ და ემოხეია ჯვარსა და კუთხეეკა ჩამოართეა ეაკარხასა. ბაიძრა ხალხი ჯვარისა და ხელზედ სამოხეეკად. ამასობაში ყოველად უსამღვდელოესობამ მოიწეია კუთხეეკი მღვთისა საკართველოს ერსედ და მკალიბელთა ეროეზოთა ქართველად დიაერიალეა მრავალ ქამიერ. ქართველად სთქეეს მრავალ ქამიერ, როაკა ჩვენმა ახალმა მამა მთავარმა დალოცა და ეკლესია მყოფნი.

პარველის ნახეერი იქეეზოდა, როაკა ყოველად უსამღვდელოესმა ეკლესიაზედ დაეაპრა თავის სასახლეში ბრძანებდა. აქ ეზედ ეპისკოპოზს ალექსანდრეს უსაბრა: «ძე ძალაან მაზწოს სიანის სობორო. მმეერენი ყოველ. ზბრაიდ ეიქენი მეერეველო».

ცარეგრნოის ეკლეზეეის შემდეგ მაღალ ყოველად უსამღვდელოესის პალლადისთან მობრძანდა ძაეკანის მთავარ-მართველი თავდი დონდეკოკარსაკოეი; როაკა მაღალ ყოველად უსამღვდელოესმა გაათვეა მის წინაშე წამდგარ პირთა მიღება, წამბანდა მთავარ მართველის სახ ხლეში. 19 ნოემბერს, ხუთშაბათს, მის მაღალ ყოველად უსამღვდელოესობას წარუდგინეს სინოდალური ეპატრონი და ეკლესიაზოსის კანცელარიის ყველა მოსამსახურენი და მათ შემდეგ ქალაქ ეპიალოსის ყველა დეკანოზები და მღვდელები. ამაეე დღეს მათი მეუფეების წინაშე წარსდგენ ის პირნი, რომელნიც 18 ნოემბერს ვერ დაესწრენ საზოგადო მიღების დროს. შემდეგ მაღალ ყოველად უსამღვდელოესმა ეიზიტი გაუკეთა ზოგიერთ წარჩინებულ პირთა. 20 ნოემბერს, პარასკე

წმიდა მოწამენი დავით და კონსტანტინე. *)

*) ამ მოწამეთა ცხოვრების აღწერა იყო დაბეჭდილი 1885 წლის «მწყემსი»-ს ნომრებში.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სოფელი ზემოხეთი (ოზურგეთის მაზრა).

მთელი ჟურნალ-გაზეთები რომ გადაფურცლოთ, მათში სოფლის ზემოხეთის სახელს ვერ შეხვდებით. ალბათ ამ სოფელში აქამომდე არ მომხდარა ისეთი რამ, რომელიც გაზეთის ფურცლებზე და საქვეყნოთ გამოსაცხადებელი ყოფილიყოს! ამიტომ მეტი არ იქნება, რომ ცოტა რამ უამბოთ მკითხველს ამ სოფლის შესახებ.

სოფელი ზემოხეთი მდებარეობს დასავლეთით ქუთაისის მაზრის სამწყლარეზე, მდინარე «მერის» ხეობის გაღმა გამოჩენა ნაპირებზე. ეს სოფელი ეკუთვნის ოზურგეთის მაზრას. აგვლის მდებარეობაამ სოფელში უმეტეს ნაწილად გორაკებიანია, ბაზრის ნიადაგიც ძალიან ნაკლებია. წინეთ ამ სოფელში ბევრი ღვინო მოდიოდა და თვისებითაც კარგი იყო, მაგრამ ფილა ძალიან იკლო ღვინის მოსავალმა, რადგან ყოველ წლობით ნაკარი აფუჭებს ყურძენს.

ეს სოფელი შესდგება 180 კომლისაგან, მაგრამ სოფელში არც სასოფლო და არც სამრეველო სკოლა არ არსებობს! ამ სამი წლის წინეთ სოფლის საზოგადოებამ შეადგინა განაჩენი სკოლის გახსნის შესახებ, განაჩენზე მოაწერეს ხელი და წარადგინეს «წერაკითხვის გამგრძელებელ საზოგადოებას», რომელსაც სთხოვდენ ნებართვას და დახმარებას სკოლის საქმეში. მაგრამ ეს განაჩენი ჩაილუღის წყალს გაჰყვა და სოფელი ღლესაც უსწავლოთ არის. ეს იყო და ეს! ამის შემდეგ სოფელს ფიქრადაც არ მოსულია, რომ სკოლის დაარსების საქმეს ხელახლა შესდგომოდ. ან კი ეს გახსენდებოდა ეს ეთილი საქმე! მოგეხსენებთან, რომ სოფლის მოხელეებს ამ გვარი სასარგებლო საქმისათვის არა სცალიანთ. მათი საქმე ზომიერად-მოპასუხეთა შორის კუდაბელეობაა და იმავე დროს განუწყვეტლად ჩიბუხის ფშუკენი. შესოლობა არის, რასაკვირველია, მიზეზი, რომ მთელს ამ სოფელში წერაკითხვის მცოდნე, ეგონეს, სულ თხუთმეტი არ მოიპოვება; ჩვენ ეამბობთ-«წადგ-ეაჩეს» მცოდნე პირებზე. ამისთანა სოფელს, სადაც 180 კომლია, სირცხვილიც არის სასოფლო სკოლა არა ჰქონდეს.

რადგან სოფელს ვერ მოუხერხებია ამ ეთილის საქმის დაარსება, ფურგო არ იქნება ამ საქმეს მრეველის მღვდელმა მიაქციოს ყურადღება და გახსნას ერთი სამრეველო სკოლა; ხალხიც, იმედია, შემწეობას აღმოუჩენს. დარწმუნებული ვარ, რომ სწავლის სურვილი ყველა დედ-მამას ფლეთილს გულში და, თუ შორს სასწავლებელში ვერ მიჰყავთ ბავშვები, ეს სიღარიბის და სიშორის მიზეზია და არა მისი, რომ სწავლის სურვილი არა ჰქონდესთ. თუ კი იმავე სოფელში სკოლა ეშენებათ, მაშინ ყველანი შეიყენენ მასში. ამითი ადგილობრივი მღვდელი თავის ნიეთიერ მდგომარეობასაც გაიუმჯობესებს და სოფელსაც დიდ სარგებლობას მოუტანს.

ამ სოფელში სამი შტატის ეკლესია არის, სადაც მსახურებენ სამი მღვდელი. ამათში ქეორიკეს და ილიატას შტატის ეკლესიას ორი ზედ-მიწერილი ეკლესია აქვს. ამ ეკლესიის მრეველი «მერის» ხეობის გაღმა-გამოღმა ნაპირებზე სახლობენ. ამ სამ ეკლესიაში ერთი მღინარე მერის გაღმა სოგას და ორი გამოღმა; მრეველიც გაღმა-გამოღმით სდგას. სამ ეკლესიაში—ორი ქეორიკეს და ილიატას სახელზე არის აშენებული და ერთი ღვთის-მშობლის სახელზე. წინეთ, ვიდრემდის კამბისი შტატებს დაუწყობდა, მარტო ორი ეკლესია იყო ამ სამრეველოში, —ქეორიკესი და ღვთის-მშობლისა; მრეველს ჰყავდა ორი მღვდელი.

ღლემდე მრეველსა და მღვდლებს შორის თანხმობა და სიყვარული არსებობდა, მაგრამ ღლეს რაღაც უმეცარეობლოდ არიან მღვდლებზე. ამ სამღვურავის მიზეზი ის არის, რომ წირვა ხან ერთ ეკლესიაზე არის და ხან მეორეზე. ქეორა უკმე ღლეს ოჯახში ერთ-ერთი უთუოდ ყურის მაგდებლად უნდა იყოს ვარეთ წირვის დრამდის, რომ შეიტყოს—ბაბა გაღმა მხარეზე დარეკენ წირვისათვის, თუ გამოღმა. თუ გაღმა დარეკეს, მაშინ გამოღმელები დაუწყებენ წყეველს მღვდელს და თუ გამოღმა—მაშინ გაღმელები, რადგან სიშორისა გამო გაღმელებს გამოღმა ეზრაკთან წირვა მოსმენა და გამოღმელებს გაღმა. ნუ გაიკვირვებთ, რომ მოხეტეტებულები და მანდილოსნები ამ მიზეზისა გამო წირვის მოუსმენლად დარჩნენ ხშირად. საკვირველი კიდეე ის არის, რომ ჯერ მრეველმა არ იცის დაბეჯითებით—გაღმა კეორიკეს ეკლესია არის შტატი, თუ გამოღმა, თუმცა ცოტა ხანი არ არის მას აქვთ, რაც კამბისიამ შტატები დაუწყო. მრეველს უთანხმოება აქვთ ერთმანეთ შორის, რადგან გაღმა მხარეს სურს, რომ შტატის ეკლესია გაღმა ქონდეს და გამოღმა მხარეს—გამოღმა; მაგრამ ამ სურვილმა არც ერთ მხარეს არ უმტკუნა და ორივე მხარეს აკმაყოფილებს დრო და დრო: ერთ წელ ოწადს ერთ მხარეს გამოუცხადებს ბოდიშინი, რომ თქვენი ეკლესია არის შტატიო და მეორე წელიწადს—მეორე მხარეს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ერთხელ მე, თქვენი მორჩილი მოსამახურე, თეოფონან დავეწერა მამა ბლაღ. ა. მ—ს, რომელმაც გაღმა მხრის სამრეველოს გამოუცხადა და მიუთითა კიდეეც, რომ თქვენი ეკლესია გაგიმტატესო, მაგრამ ამაზე ბლაღოჩინმა შემდეგი მოწერილობა მიიღო უმაღლესი მართველობისაგან: «გამოუცხადეთ გამოღმა მხარეს, რომ მათი ეკლესია შტატად დამტკიცდა». მთავრობის ასეთი განკარგულება ბლაღოჩინმა გამოუცხადა მეორე მხარეს.

ამ მიზეზის გამო ეს სამრეველო არის გაყოფილი ორ ერთი ერთმანერთის მოწინააღმდეგე დასად და ამ დასთა შორის გახშირებულია შური და მტრობა. ამისთანა არა-სანატერელი მდგომარეობა კიდევ დიდ ხანს გასტანს, თუ რამე ზომა არ იქმნა მიღებული; იმედი გვაქვს, რომ ამ საკმეს ყურადღებას მიაქცევს ყოველად სამღვდელო ბუბუა-სამეგრელოს ეპისკოპოსი ბრიგორი და კეთილ ინებებს ამ სამრეველოში ორი შტატის დაარსებას თავიანი შუამდგომლობით. მართალია, ეს სამრეველოს ოთხმოცი (180) კომლის მეტ არ არის, მაგრამ, რადგან სამრეველო ორ ნაწილად არის გაყოფილი და ერთი მეორისაგან ძლიერ დაშორებული, ამიტომ უმჯობესი იქმნება—ეკლესია წმ. კეორიეს ეკლესია დარჩეს შტატად და გამოღმა—ღვთის-მშობლის ეკლესია; ამით მრეული ამყოფელი იქნება და მათ შორის შფოთი, უკმაყოფილება და მუდამ მათგან მართველობის შეწუხებაც დასცხრება. მართალია, სრული სამრეველო არ ეყოლება ორივე ეკლესიას, მაგრამ აქ ადგილის მდებარეობასაც უნდა მიექცეს ყურადღება.

ზემოხეთისა და მის ახლო-მახლო სოფლის სამრეველოებში არსებობის ტური ჩვენებაა. საიდგან არის ეს წესი მემოღებული, ან ვის მემოუღია, არ ვიცით. ეს ეს ჩვენებაა: ყოველ გარდაცვალებულის ჭირისუფალმა უფუოოდ თითო მანეთი უნდა გარდახდოს. ამ ფულს სახელად «სალპობს» უწოდებენ. ფულს კრებს მღვდელი და სტაროსტა. ოს ნიშნავს სიტყვა «სალპობი», არ ვიცით! ჩვენი მართლა მიცვალებული არ ლპებოდეს მიწაში, თუ მის ჭირისუფალს მანეთი არ გადეხდოს! საინტერესოა შეეკოთს კაცმ, თუ სად მოჰქონდათ და რა საქმეს ახმარებდენ ამ ფულებს წინეთ? საკვირველი არიან, უფალო, საქმენი შენი! საჭიროა ამ საქმეს ჯეროვანი ყურადღება მიაქციონ. ითითო მანეთის გაოდახდა და ისაც «სალპობის» სახელით იმ გლეხის ანუ აზნაურისთვის, რომელიაც სალპობა კი არა, წესის ასაგები ფულის მიცემაც უმძიმს მღვდელთათვის სიღარიბისა გამო, მტკივა. ჩვენ მით უმეტეს გვაკვირვებს ეს ჩვეულება, რომ არც იმერეთში და არც მეგრელოაში არ არსებობს იგი. მმდგია, ამ საგანსაც ჯეროვან ყურადღებას მიაქცევს ბუბუა-სამეგრელოს მღვდელთ-მთავარი, პატიეცემული ბრიგორი და ეოსპობს ამ «სალპობის» ფულს.

ჩვენ მაინცა და მაინც სალპობზე არ ველაპარაკობთ, ჩვენ ეამბობთ ურიგო მოთხოვნილებაზე, თორემ მოსათხოვნელს სახელად გინდ «სალპობი» დაარქვან და გინდ სახმობი, ეგ სულ ერთია.

ეისაკე შეძლება აქვს, დიახ კარგია, რომ ეკლესიას შეწეროს თავისი სუფელიდან არა მარტო ერთი მანეთი, არამედ ასი და ორასი მანეთიც, მაგრამ ძალით და ეალდებულებით გარდახდევინება, როგორც ღარბიანათვის, ისე შეძლებულთათვისაც საწყენია.

რ. ადამიანი.

საინტერესო მასალა.

იმერეთის სამღვდელოთა ოჯახებში დღესაც ხშირად შეხვდებით საღმრთო-საეკლესიო წიგნებს, რომელნიც დაბეჭდილნი არიან ძველს სტამბაში სოლომონ მეორის ღროს. პატეცემული პროფესორი პლ. ბაგრატიონ თავისს უკანასკნელ ნაღეაწში «Свѣдѣнія о Грузинской письменности» სწერს, რომ ამ ძველ სტამბაზე ეეროვეთარი ცნობები ეერსად ეერ უპოვნია რა. *) მე შემოხვეეთი ხელში ჩავიგარდა ქებმორეულ ეანელი სიგელი, რომლის გამოქვეყნება მცირეოდენს შეუს მაინც მოჰფენს ხსენებულ საგანსა.

«ეჰ. სეეანელსა ყოველად წმიდისა ძალთა მეუფისა მამისა, ძისა და სულისა წმიდისა მინდობილმან ქე"მმარიტებით მსაოგებელმან და საგრილსა ქე"მე ნებისა მისისა შეერდომელმან, ვეარტომიმთით Ფავითის თესლითაგან გამოსარულმან სოლომონიანან პანკრატიანმან ყოველისა

*) ჩვენი ძველი სტამბების შესახებ, რომელნიც არსებობდნენ ქუთაისში, სიჩხეურეში და ბოლოს ს. წყისში, რაჭის მაზრაში, ჩვენგან ორი სტატია იყო დაბეჭდილი 1879 წ. გაზეთ «დროებაში»; ეს სტატიები ნაძღვნები იყო ბ. დიმიტრი ზ. ბაქრაძის სახელზე. ძველიერ გვიკვირს, რომ ამისთანა სტატიებს ჩვენი ნასწავლი ქართველები ყურადღებას არ აქცევენ. ამით მოსდისო სწორეთ ზოგიერთებს ის, რომ რამდენჯერმე გამოცხადებული და დაბეჭდილი, პირველად მეოგან გამოთქმულად და დაწერილად მიიჩნიათ.

რედაქტორი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

Იმერეთისა და სამთაეროოთა მპყრობელმან მეფის Ალექსანდრეს ძის ძმმან მეორემან, მეფეთ მეფემან სოლომონ და თანა მეცხედრემან ჩემმა დადიანის ასულმან მარიამმა ესე წყალობის მტკიცე წერილი და სიგელი აღგიწერეთ და გიბოძეთ შენ ჴუბაშვილს ქართველს მეხტაპმეს, რომანოზს და შვილთა შენთა Იოანეს, Დავითს და Ალექსანდრეს და მომავალთა სახლისა შენისათა მიზეზით ამით და ამა პირსა ზედა: პირველად სანატრელის პაპის ჩემის მეფის Ირაკლის გაზდილი იყავ და შენის ხელოვნების სწავლისათვის მრავალი ღახარჯეთდა და საქართველოს შეოთიერების მიზეზით შენის ცოლ-შვილით რუსეთს გარდასრული იყავ. ჩვენ ეითარცა საღეთოსა ტფილელებსა მოსურნენმან და ჩვენის ქვეყნის შემატების მხრეულმან რადგან ჩვენ ქვეყანას ეხმარებოდი განსწავლეული და ხელოვანი კაცი იყავ და პაპის ჩემის ნაამგეკი, ამისთვის ერთ-გზის და ორგზის წიგნი მოგწერეთ რუსეთს და წყალობა აღგითქვეთ და რუსეთიდან გარდმოგიყვანეთ შენის ცოლ-შვილით და რაგარც ჩვენს ქვეყანას შეემწყვნებოდი, ისე შეგინახეთ, წყალობა გიყვეთ და გიბოძეთ სოფელს ზესს სასახლე, ერისთვის ნაქონები თავისის სახნავ-სათესლით, ჯალით, წისქვილითა და მარნით, ეენახი ბარაკონის ეენახის გვერდით; სასაფლოო ბარაკონს თავისის ტაეი მიბოძებია მინდა ტიხის გასწერივ, რაცა გინდა იხმარე; ამას გარდა კიდევ წყალობა გიყავ და გიბოძე იქვე გლეხი მოსახლე ცამეტი: 1, გლეხი ერთი ზოგობერი შვილი ჩვენაჩაკა, 2. ბლეხი ერთი მაისაშვილი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ახალი ამბები და შენიშვნები.

სტავროპოლის ოთხ-კლასიანი სასულიერო სასწავლებლის ოლქის სამღვდელოების დავუტაბის უკანასკნელს კრებას დაუდგენია, რომ საერო წოდების შვილებს გადახდიან წელიწადში სასწავლებელი ფული ხუთ თუმნამდე, რადგან სასწავლებელში თითქმის ერთი მესამედი ნაწილი მოწაფეებისა საერო წოდების შვილები არიანო, რომელთა მშობლებს სასწავლებლის შესანახავად არასფერი არ შემოაქვთო, გარდა სასწავლო ფულებისაო.

***

ძიეეის მიტროპოლიტს პლატონს ძიეეის ეპარქიის ოთხ-კლასიანი სასულიერო სასწავლებლების სასარგებლოდ შეეწირავს 14,000 მანეთი. აჰ ფულებიდგან მხოლოდ ულარიბეს მოწაფეებს უნდა ეძლოდესთ ერთ-დროებითი შემწეობა.

***

რადგან ქართულს ენაზე კალენდარი არ არსებობს ჩვენში, თუ კალენდრათ არ ჩაეთვლოთ ალბატელოფის კალენდარს, რომელშიაც სხვა-და-სხვა ამაოდ მორწმუნეობის მეტი არაფერი სწერია, ჩვენ განვიზრახეთ მომავალი წლისათვის კალენდრის გამოცემა.

მართებლობის განკარგულებანი.

საქართველო-იმერეთის სინოდალური კანტორისაგან.

უწმიდესმა და უმართებულესმა სინოდმა თავის უმაღლესი, 22 წარსულ ოქტომბრიდან № 19, აცნობა საქართველო-იმერეთის სინოდალურ კანტორას, რომ 1 ინვარდან 1888 წლისა უწმიდეს სინოდთან გამოიცემა სასულიერო ჟურნალი „სეკლესიო უწყებანი", „საეკლესიო მსახურეთნი" „სამკერეოდ. ამ უმაღლეს ნათქვამია, რომ „სეკლესიო უწყებანი" კვირაში ერთხელ, შაბათობით; სიგრცით იქნება ბეჭდის ქაღალდის ფურცელნახევარი. ეს ჟურნალი გაეგზავნება სინოდალურ კანტორებს, ეპარქიების მღვდელთ-მთავრებს და მათ ვიკარებს, სასახლის სამღვდელოების ეკმეგებელთ, ჯარის და ეკმების უმთავრეს მღვდელს, სასულიერო სასწავლებლებს, კონსისტორიებს, სასულიერო სამმართველოებს და სასახლის ეკვარდიის და ჯარის სამღვდელოების კანცელარიას, მართლ-მადიდებელ მონასტრებს, საკრებულო ტაძრებს და ეკლესიებს, რომელთაც ჰქვიან კრებული; გამოცემის წლიური ფასი არის სამი მანეთი. უწმიდესი სინოდი ანდობს სინოდალურ კანტორას, რათა მან ჰქნას განკარგულება, რომ რაც შეიძლებოდეს ძალე გამოგზავნოს ჟურნალის გამოსაწერი ფული, რაც კი მოუწევს სამი მანეთის ანგარიშით, უწმიდესი სინოდის ეკონომიურ სამმართველოში. ამასთანავე კანტორას ეძლევა უფლება ეკკლესიებისაგან მოთხოვნილი ფულები განაწილოს შემდეგის სახით: ის ეკკლესიები, რომელთითვის სამი მანეთის ეკადახდა სამმაძმი იქნება, სრულ ებით განთავისუფლებულ უნდა იქნეს გარდასახდისაგან და მათ მაგიერ ხეედრი ფულეშემოტანილ უნდა იქნეს უფრო შემლეფული ეკკლესიებისა და მონასტრებისაგან, სინოდალურმა კანტორამ, მოისმინა რა ეს უკაზი, დადგინა: ეცნობოს ეს საქართველოის საეპისკოპოსოს ეველა ბლაღოჩინებს, მონასტრების და თითოეული ეკკლესიის წინამძღვარო და ამასთანავე მიეწეროსო მათ, რათა დაუყონებლივ წარმოადგინონ სამ-სამი მანეთი მათდამი რწმუნებული ეკკლესიების რიცხვისა მეორ ზემო აღნიშნული ჟურნალის გამოსაწერად; იმერეთის, გურიასამეგრელოის, სუხუმის და ვლადიკავკაზის ეპარქიებში ეს ფულები უნდა წარედგინოსთ ადგილობით მღვდელ-მთავრებს, სოლო ქართ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლის ეპარქიაში შეკრებილი ფულები წარდგენილ უნდა იქნეს სინოდალურ კანტორაში. აგრეთვე ამ ფულების გასაგზავნად ეკონომიურ სამმართველოში წარმოდგენილ უნდა იქნეს მანეთზე თითო კაპიკი. ზედგიდელ-მთავრებს გაეგზავნოს უწმიდესი სინოდის უქაზის პირი № 19 და მიეწეროს მათ, რომ ფულები, როგორც კი მათ წარმოადგენენ ბლაგოდოსინების, მონასტრების და თაითეული ეკლესიების წინამძღვარნი და მათდამი რწმუნებული სასულიერო სასწავლებლები, თვითონ წარადგენონ უწმიდესი სინოდის ეკონომიურ სამმართველოში, ხოლო სინოდალურ კანტორას მოახსენონ, რომ შემდეგ წლებშიაც ეაკურძელოს ამ გაზეთის გამოწერა.

სწორად: სინოდალური კანტორის მდივანის მაგიერი ილია კოსნაკოვიძე.

მოძღვრებანი

სახარების ცხრა ნეტარებაზედ.

VII

«ნეტარ იყვნენ მშვიდობის მყოფელნი, რამეთუ იგენი ძედ ღმერთისად იწოდნენ. (მთ. 5 9).

ქრისტე მტკიცობრივ, კეთილი მორწმუნენო მსმენელნო, თავის მოსაღალთ მოუტანს ქვეყნიერებას ერთი უმეორესესი საუნჯეთაგანი, ფრთმდალითობაც კეთილ ცხოვრებას დამშვიდებული, დამხინჯებული და არეულობისთ სავსე იყო; ქრისტეს მოსაღალმდის კეთილ ნათესავი იყო თავის შემოქმედის წყალსა და რასსაცა ქმაშე. ძეკელი ადამიანის ხალნი ერრმე თე ღვთისაკენ იყვნენ ეანშორებულნი, ერთმანეთისაკენ მოსაბილი ქმნილნი ეოველი ზნეობითი კეკეშრი. მთელ იყოდნენ, რა იყო საერთო კრძნობა, საერთო სიყვარული, საერთო მშობა; ერთის ხალხს არა იყოდა რა ძეორისა,—მტრობისა და სამშეულარის მეტი. მშვიდობა, სიყვარული, სათნოება,—ეს უბერეკელესი პირობანი ქეეყნიერი კეთილ-დღეობისა და კეთილ-ეარმეტებისა,—ეგენი ხა ეენრნი ეარ ეიო ქრისტეს მოსაღალმდისნ, და ამიტომ ძეკელ ადამიანნი ერთ ხალხ ეარ ეიო ერთმანეთისა შეკა, უბერეულობა, ეოვნებობა და არეულობა; ხოლო ეეკელ ამის შემდეგ ის ეიო, რომ ეთელი დედამიწა მორწმუნე ეიო კეთილ ხასხლითა თავთ ებრძეკდთ ერთ,—«ეშ ადამიანეულ ხალხსა,—«მშვიდობის მოყვარეობა,—«ეშ ნეკეილი ებილისა ეეკ და თავსი თავსისა ეეკ» ამის ეეკეთ ირ მადგიდა.

«ბედნიერ ადამიანნ ეარ ღმერთსა! ამენმოეკ-ლნ კეთილ ნაკოსეკ ეეკეარეკ ეეკ ადამიანთ ეეკ ეეკ ეეკ

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უმეცრებასს და უმეცლეს ზეკნოვის სიუნჯეს,—რათა ეოოკელთა მისთა მოარწმუნეთა ქრისტესდეთ ერთმანერთნი ძმური სიყვარული, სულოვრებელნ მშვიდობიანდ, ეფენენ ერთ, ვითარცა ეგი ერთ ერს მამისათს. «მამაო წმიდა,—

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შეიყვარო შენი მოყვასიც, რომელიც არის ისეთივე ღვთის შვილი, როგორც შენ. შეიყვარე უფალი ღმერთი შენი ყოველითა გულითა შენითა და ყოველითა ნებითა შენითა და მაშინ შეგიყვარებენ სხვებიც, როგორც შენი თავი, ამიტომ რომ წყენ ყველანი შეყვარებენ ერთის სიმწესოს. ღვთის ნაკვა, ძმო, რომ ჩვენ ყველანი ერთნი ვიყვნეთ, ერთნაირად კეთილნი და მშვიდნი, და, მაშასადმე, თუ შენ ღმერთი გიყვარს, უნდა მტკიცედ ადასრულო ამ ნაირი მისი ნებაც; ამ სიყვარულობისთვის უნდა ცდილობდე განუწყვეტლა ყველგან ამ ღვთის სიმწესოში მშვიდობა, ძმობა, ერთობა. ნუ გაიკვირვე, ძმო, თუ ვინ არის შენი მეზობარი, ნათესავი ანუ მტერი: ყველას უნდა მოგეფინოს ეს ძმეობა; ყველგან და ყოველთვის უნდა ცდილობდე, რომ არა თუ შენ აბატიო და შეუფიცელ თანსმდეთა მაგ შენ-ოს, არამედ აგრეთვე უნდა ცდილობდე, რომ სხვებშიაც, თუ რაიმე უთანხმოება მოსდგა, ჩამოგიდგა მშვიდობა და ადგილინო მათ შორის ისევ ძმური კეკეირი და ერთმანეთის სიყვარული. ამ სიკმისთვის იქმნენ მზად უნდა იყო, ძმო, რომ რიც კი რამ მსხვერპლი მოითხოვე ბიდეს ბირად შენგან და ეს მსხვერპლი არ იყვეს წინააღმდეგი სხვა შენი მოკეთეობისა და მეგობრეული სხვისთვის, მაგალითად ეს მსხვერპლი შეუწირო შენთა მოყვასთა ერთობილობისთვის და ერთ გულობისთვის, რათა ყველანი ვიყვნეთ შვილ ერთისა ზეციურისა მამისა, ვახსოვდეს, მორწმუნენო მეგობრნო! რომ თვით მხოლოდ ზეობილმან ამმან ღვთისმან უფალმან ჩვენმან ეს ეს ქრისტემ ამის გულისთვის შესწირა თავი თავისი და საკუთარსა, თვისი ნებისთვ დასდგა თავისთა ცხოვრებისთვის. ამის შემდეგ ნუ თუ შენ, ქრისტეს მოწაფეო, შენის მხრით დაზოგავ რასმეს, რომ,—თუ კი შესაძლოა შეგიგენ,—ან ისეთრა ყოველი ღონის ძიებს და საშუალებს, რათა შენ მოაკლესი შორის მოსაბმა ერთმანეთის მტრობა, მძულვარება, შური და ფიცენო ეგინი ერთ ბჭის, რომელიც მიგიყვანს ჩვენ მამის ჩვენისა ზეციისადმი! თუ გინდა, ძმაო, რომ ღირსი შეიქმ ეიყვ მამისა შენისა ზეციურისა, ეცადე, რომ სხვა მასი შვილებიც შეიყვარო ისე, როგორც შენი ფიძეი ძმეა და ეცადე, უფალო მამ, რომ ეგენიც თავანთა ცხოვრებით წარმოადგენდნენ ერთ მტკიცე კეკეირის, ერთ შეურეველ ერთ ბანდოგელს სიმწესოს. მაშინ, ძმაო, შენ ექნები ნუგეშობიტა მამისაგან თავთ მისა ღვთისა ჩვენთვის ზეცით კარდამიმდინარისა და ამიტომ შენც ღირს გახდები ძალ ღვთისა წოდებისა და მაშასადმე გასაგები თანა მეტეკეადრად უფალსა ჩვენისა ეგესი ქრისტესი, რომელისაგ მადლი და სიყვარული ეყვეს თქვენ ყოველთა თანა, რათა კეკეირებადეთ ურთიერთა ანს, რომ ეთანარ ცოთ შანა, კერეტ ქეკეირსა ზედ, ყველანი ერთობით კეკეირებადეთ მამისა და ძესა და წმიდასა სულსა, სიჭანსა ერთ ანრისანსა და განუფოფელსა და რათა ღმერთი მშვიდობისა იქმნეს ჩვენ შორის, ამინ.

ანგელინდრიტი მაკარი.

შინაარსი: რედაქციისაკენ.—ანდაზი ეკლესიისა მადლ-ყოველად უსამეცნიერესობის, ანგელეზოგოზოსის მობრძანებაზე თბილისში.—ოზურგეთის მიზრიდან.—სასტერნო მასალა.— ანდაზი ამბები და შენიშვნები.—მართებლობის განკარგულება.—ბოძეკრება.—

რედაქტორი და გამომცემელი დეკ. დ. ლამბაშიძე. *Дозв. цензурою Кутаисъ, 1887 г. 29 Ноября*

სკეთარი მსწრაფლ-მბეჭდავი რედაქციისა.